

"EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v šestih izdajah ob **torkih, četrtkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obojino izdanie stane:**
za jeden mesec 1. — 20, izven Avstrije 1. 1.40
za tri meseca 2. — 60 * * *
za pol leta 5. — 100 * * *
za vas leta 10. — 160 * * *

Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir.

Poznanično številko se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 avč., izven Trsta po 3 avč. Sobotno večerni izdajni v Trstu 4 avč., izven Trsta 5 avč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Cerkev in narodni jezik.

Rabljenju narodnega jezika pri svetih obredih — ki je toli staro in katerega se toli žilavo drže zlasti Slovani — oporekajo srditi oponenti na italijanski strani toliko med duhovščino, kolikor med posvetnjaki. Razume se, da naši neprijatelji posebno umetnostjo ume prikrivati to opozicijo, češ, da gonijo slovanski jezik iz cerkve le z ozirom na verske koristi.

V katerem pogledu bi rabljenje narodnega jezika pri svetih obredih moglo škodovati veri, tega ne vedo — kakor prav dobro opaža „Il Pensiero Slavo“ — niti oni sami. Treba opetovati tu, kar smo že opazili o različnih prilikah, da Italijani odganjajo slovanski jezik od sv. obredov le iz političkih vzrokov, nikakor pa ne iz verskih.

Sledeci svojim nizkim nagonom, prenajo celo v cerkev narodni antagonizem in mržnjo med plemenimi. Zlasti v sedanjih časih uporabljajo ves svoj vpliv in se poslužujejo vseh mogočih sredstev, da bi po krajih, kjer bivajo Slovani, kolikor le mogoče odpravili narodni jezik od svetih obredov. Zadovoljni, da morajo dajati duška svojemu nezdravemu fanatizmu, se niti ne brigajo za to, koliko škode more napraviti veri tako nemoralno postopanje, vznemirjajoče vest slovenskega kmeta.

Srditi boj proti slovenskemu jeziku v cerkvi je nespametno početje in kako nevarno in smo proti takemu početju že čestokrat povzdignili svoj glas.

Ni nam namen, da bi tudi danes storili istotako, ampak sklicevati se hočemo na vzgled, ki ga nam je dal omikan, intelligent in veden italijanski duhovnik, ki je umel motriti slovenske stvari nepristransko in jasno razsodnostjo, o čemer nas je še posebno prepričal se svojim razumevanjem vprašanja narodnega jezika v cerkvi. Na mislih nam je tu pokojni Facchinetti, o katerem je često pisal „Il Diritto Croato“.

V poglavju II. njegove študije o Slovanih istrskih pravi pokojni duhovnik, govorči o veri Slovanov, „da se isti uče vse dogme in predpisane molitve v svojem lastnem jeziku“.

In potem nadaljuje: „V verskem pogledu so Slovani veliko bolje poučeni, nego mnogi onih, katerim je lastno kako italijansko narječe, manj ali bolj barbarsko, in ki so primorani učite se molitve v italijanskem jeziku. — In kaka latinščina je to? Spake, dase človek kar zgraža na njih in ki izražajoče celo najgrozniše kletve.“

Nadaljevale piše Facchinetti:

„Po župnih slovenskih, o nedeljah in praznikih, prepevajo se episteli in evangelja v slovenskem jeziku. Tako tudi razne himne.

PODLISTEK.

Klarica iz farovža.

(Dalje.)

„Kje pak si bil vse popoldne? povprašal je Zemecki.

„V Kamenici.“

„Pa vendar ne v krčmi?“

„Ne, v farovži.“

„No, že povprašam g. župnika o tem.“

„Povprašajte.“

In ko je Zemecki povprašal gospoda župnika, je-l res, da Ciril vsako nedeljo k njemu zahaja, pritrdir je to stari duhovnik.

„Sam sem ga nagovoril, naj bi namesto pojavjanja ponavljal nekoliko tega malega znanja, kar ga je odnesel iz šole. Uri se v številjenju in pisanju. Prihaja v nedeljo po poldne, a se vrača na večer domov.“

Od tadi prihaja, da Slovani umejo stvari, ki se vrše; molitve, ki se molijo in episteli in evangelja, ki se prepevajo ponjih cerkvah; umejo bolje nego pa oni, ki poslušajo vse to ali prepevajo v latinskem jeziku, kojega ne razumejo.“

S temi besedami je Facchinetti najbolje označil koristi, ki jih donaša veri rabljenje narodnega jezika v cerkvi. In to je prenaranljivo. Tam, kjer ljudstvo razume, kar se pojede ali molji pri svetih obredih, je versko čutstvo veliko bolj živo, nego pa tam, kjer so petje in molitve v nerazumljenem jeziku le mrtve črke za vernike.

* * *

Na te besede italijanskega duhovnika opozarjamо še posebno njegovo prevzetenost mons. dra. Janeza krstnika Flappa, škofa poreško-puljskega in one druge velečastite duhovnike, ki bi hoteli, sledeti nekemu posebnemu nezdravemu duhu, odpraviti iz cerkve jezik našega naroda.

Političke vesti.

V Trstu, dne 8. oktobra 1895.

Državni zbor se snide baje due 22. oktobra. V prvi seji predstavi se ministerski predsednik grof Badeni obema zbornicama in prečita program nove vlade. Iste dne 22. oktobra predloži finančni minister Bilinski proračun za prihodnje leto z dotednjimi pojasnili.

Izjemno stanje v Pragi se odpravi baje še pred sestankom državnega zbora.

Nadvojvoda Karol Ludovik pojde — glasom današnjih vesti — v Prago še le 17. t. m., vsled česar se narodopisna razstava zatvori še le dne 21. t. m.

Ministerski predsednik grof Badeni je bil včeraj v Lvovu. Na kolodvoru v Lvovu ga je pričakovalo vseh 74 okrajnih glavarjev Galicije, mnogo županov, poslanec itd. itd. Pozdravila sta ga nadškof in župan lvovski. Na to je bilo veliko vsprejemanje pri namestništvu.

Dopolnilna volitev v Celovcu. Minole sobote se je vršila v Celovcu dopolnilna volitev za državni zbor vsled odpovedi bivšega poslanca Rainera. Nemški nacionalec Dobernig je dobil 414, nemški liberalci dr. Posch 344, socialistiški kandidat Prince pa 95 glasov. Ker nikdo ni dobil potrebne absolutne večine, se bode vršila ožja volitev med Dobernigom in Poschem. Res je sicer da se je prve volitve nedeležilo le 40 odstotkov volilcev in se lahko dokaj spremeni razmerje, ako pride večje število volilcev k ožji volitvi, vendar pa je skoro gotovo, da zmaga nacionalec, ker je nemškoliberalna stranka pršla ob ves kredit tudi na Koroškem.

Sprememba naslovov. Madjari morejo zopet zabeležiti znaten uspeh svoje vztrajnosti v zahtevanju: na ukaz Nj. Veličanstva

Od te dôbe Zemecki nikdar ni več povprašal Cirila, kje je bil, pač pa, kaj da dela g. župnik.

III.

Minulo je osem let. Klarica se je vrnila že lani z najboljšimi spricevali iz prazkih sol; že lani bila je brhka in zala delikna, da je mnogi mladi gospodič prestal dihati pri pogledu na njeno brhko postavo. Kaj se le sedaj! Vitka kakor vrba pri pokopališčem plotu, zala kakor binkostnica, vesela kakor ptič, k^t leta in skače po cvetočem bezgu.

A Ciril, mladenič kot husar, možat, kakor naslikan.

In kako je bil oblečen! Niti Toužetinški gospod oskrbnik ni hodil tako čedno oblečen kakor on. Kakor hitro je on na večer gotov z opravkom, se je umil, preoblekel, počesal, kakor bi imel Bog vše kamiti k avdijenci (zaslišanju).

se bosti ministerstvo cesarske hiše in vnašnjih stvari odslej nazivali cesarski in kraljevi, kakor se že par let sem vojska, vsi skupni uradi nazivajo cesarski in kraljevi. V tem imenovanju je označeno sedanje državopopravno razmerje med obema državnima polovicama.

Kako je ljudstvo hrepelo po civilni poroki na Ogerskem, kaže nam najbolje dejstvo, da je bilo v Budimpešti dne 29. septembra 500 in dne 30. septembra nad 200 porok; dne 1. oktobra, ko je stopil v veljavno zakon o civilni poroki, pa sti bili le dve poroki, in še ti med Židi. In ta flasko so doživeli vzlite vsem naporom vladnih organov, da bi takoj že prvi dan značil velik triumf cerkvene politike madjarskih Židoliberalcev!

Italija v Afriki. Mi smo se vsikdar le smejali, ko so se Italijani širokonstili pred svetom se svojimi „sijajnimi zmagami“ nad upornimi plemenimi v koloniji eritrejski. Saj smo vedeli, da se jako varajo Italijani, aka menijo, da so uničili svoje nevarne nasprotnike. Glasovi, prihajajoči sedaj iz Rima, potrjujejo v polni meri, da smo prav imeli. V Italiji pričakujejo v strahu bodočih dogodkov v Afriki. Uporniki zbirajo zopet svoje bojne sile v tolikem številu, da italijanska vojska lahko pride v tako opasno položenje. Sovražniki imajo baje na razpolago do 100.000 mož, dočim jih imajo Italijani le 10.000. Italija bode morala pomnožiti svoje sile v naselbini afričanski. To pa stane obilo denarja, kojega Italija — nima. Resni listi italijanski se že sedaj boje usodepolnih posledic za italijanske finance, ako bode Italija nadaljevala svojo nesrečno kolonialno politiko — politiko neopričivene bahatosti in domisljavitosti. Jeden teh listov vsklik malodrušno: kaj nam pomaga, ako premagamo Magašijo? Za istim nastopi proti nam Menelik, za Menelikom zopet drugi itd. itd. Dá, dá, draga Italija, kdor hoče igrati velesilo, ne sme biti gladen, ampak mora res biti velesila, kar pa ti nisi. Saj veš, kaj se navadno zgodi, če se zaba preveč napenja!

Različne vesti.

Občinske volitve v Nabrežini. Z Nabrežine nam pišejo: Naše starešinstvo „umira“, toda ne za sušico ali za kojo drugo bolezni, ki ima bogisgavedi kakšno učeno latinsko ali grško ime, ampak „umira“ jednostavno iz popolnoma naravnega vzroka: potekla je doba njegovemu poslovanju. Nove volitve občinskega zastopa so pred durni. Prihodnji četrtek bode že volili III. razred, v petek pa bodo glasovali II. in I. razred. Doseganje starešinstva obvarovalo je v vsakem pogledu častno ime, na katero sme biti ponosna Nabrežina, namreč naslov: „narodne Nabrežine“. A sedanje stare-

Kako pak! Marli pojde v farovž takšen, kakoršen je prišel s polja. Kaj bi mu rekli tam?

A v farovž moral je biti vsaki večer, ko bi tudi lemeži padali z neba. Kaj bi si mislil gospod župnik, kje se potika? — Ali ne bi sumila Klarica, da — ljubi drugod?

Dá, to je bila najčistejša ljubezen, ki se je izčimila v mladosti; prava ljubezen, ki je vzrasla že iz otroških srce. Ako je imel Ciril rad Klarico, nespatno učenko, zakaj bi jo ne smel ljubiti sedaj, ko je krasnejša in modrejša?

Gospod župnik je vedel za vsaki njuni korak, za vse njiju čisto razmerje, a ni branil; marveč vočil jima je obilo sreče. Saj pa Klarica vse leta svojega bivanja v farovžu ni z jedno samo besedo razjezila starkevga strica, saj je Ciril vzrasel takoreč pod njegovimi očmi in nikdar ni bilo čuti o

Oglas se računa po tarifu v petici; za naloge z debolimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegava navadni vrednost, posamezna osmrtina in javne zahvale, do nadaljnega oglasa itd. se računa po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma 41. It. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovana se ne sprejmejo. Kopiji se ne vrădajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejmejo **upravnista** ulica Molino piccolo hrb. 3. II. nadst. Odpreto reklamacijo so pristejo poslano.

Edinosti je moč.

šinstvo izvršilo je tudi svojo dolžnost v drugem pogledu, zamreč z ozirom na občinsko gospodarstvo. Ne maram tu naštrevati nikakoršnih „zaslug“ dosedanjega županstva kajti isto je, kakor rečeno, vršilo svojo dolžnost v vsakem obziru in to zadošča podnomina, da smo vsi zavedni občani popolnoma zadovoljni z našo občinsko upravo ter da si boljše niti nemoremo željeti.

A kljub temu porajajo se v naši narodni vasi hujšači, ki želijo izviročiti našo občinsko upravo — Lahom! Ne, kaj takega pa se ne sme zgoditi! Sveta naša dolžnost je, da ostanemo to, kar smo, namreč: neprodrljiv jez, ob katerem se razbijajo valovje tržaškega „liberalizma“. Mi smo Slovenci, in slovenski mora ostati tudi značaj naše vasi! Nabrežinci! Ne slušajte sladkih besed zapeljivev, ki se vam laskajo v lice, a želijo le gospodstva nad vami! Ne slušajte jih, tudi če se vam prikazujejo v pohlevni oblike „navdušenih Slovencev“, kajti so to laški volkovi! Volite po svojem prepričanju v občinski zastop one može, katere poznate kot značajne narodnjake in dobre občinske gospodarstve? Ne dajte se slepititi, kakor so se dali raslepiti neki Kraševci o nekih volitvah, a posledice svete lahkovornosti — občiniti bodo v lastno svojo škodo. Nabrežina ostani slovenska, dokler stoji krški Kras!

Hochwürdige Matrikenämter. To bodo strmelji veleč. g. župniki Široni zemlje slovenske, ko izvedo, kako mi dol v Istri v tistem in brez vrišča: na mesto župnih uradov uveli so se matični uradi. O tem senzačnem dogodku poročajo „Naši Slogi“: „Bil sem v Istri v čisto hrvatskem okraju. Prišel sem tudi v župni urad. Oko se mi je ustavilo na sledenem spisu: „10.047. An sämtliche Matrikenämter. Im Sinne itd. itd.“. Vsebinu okrožnice je bila seveda nemška; datum pa od 10./IX. 1895. Spodaj je stalo lastnoročno ime c. kr. glavarja — hektografirano.

In župni uradi vsprejemajo kaj tacega in odgovarjajo na to! V oni drugi polovici države ustavili so se matični uradi potom zakonodaje (na čemer pa nikakor ne zavidamo Ogrov) in bilo je vrišča in hrupa. Pri nas pa so kar jednostavno premenili župne urade v matične urade. In to tisto, mirno, brez zakona, brez naredbe — kar s priprosto okrožnico. In zastopniki župnih uradov dopuščajo mirno, da se kaj tacega godi. Vsprejemajo mirno spise, sestavljeni v nemškem jeziku, kakor da žive v čisto nemškem okraju, ne pa v čisto hrvatskem!

Da bi me slabno ne razumeli, opažam samo, da nisem proti temu, da velečasti gospodje vode matice, ampak le proti temu, da bi bili ti uradi matični uradi in kot taki podrejeni okrajnim glavarstvom. Ti uradi naj ostanejo

njem kaj slabega. Toužetiu je od Kamenice oddaljen pol ure — dalje Ciril ni bil.

Stari duhovnik bil je srečen in pozabil, da pologoma na svoje uboštvo, ko je v poletnih toplih večerih posedal na klopici pred vežo, ter opazoval ta mlada človeka na vrtu. Vedno sta se smejala kakor v davnih letih, pripovedovala si razne malenkosti, podila se in nagajala si. Klarica bila je modra, Ciril pametni in resnoben, ali ko sta bila skupaj, bila sta še vedno otroka. Tudi na mnoge igre mladosti sta se spominjala. Obema sta bili takrat, se ve, roki mali, ali sedaj? Gospod župnik opazil je dobro, da Klarice roke se uprav zglobljajo v rokah Cirilovih pri skrivanju. Razno del

župni uradi in med hrvatskim in slovenskim ljudstvom hravatski in slovenki župni uradi!

O pogrebu pok. Volariča nam pišejo: Zemeljske ostanke milega našega Volariča položili smo v prerani grob, toda duh pokojnikov živi med nami, ki ljubimo mili naš jezik, ki gojimo krasno našo narodno pesem. Pravo ste zadele, g. urednik, ko ste rekli, da je Volarič „ubral pravo narodno struno“. Res je to, kajti malo je takih skladateljev, koji so takorekoč v prvih svojih poskusih postali že tako popularni, kakor Volarič. Neovrženo je torej dejstvo, da si je Volaričev genij vdobil v kratki dobi neprcenljivih zaslug za vse slovenstvo, posebno pa za ožjo našo domovino. Toda glejte! Dasi je Slovenec na glasu kot poštenjak, (izvzeme so povsodi, bilo je izvzem tudi v poslednjih volitvah na Krasu), vendar se je naše razumništvo pokazalo jako nehvaležno spominu pokojnikovemu. Pogreb bil je sicer sijajen, a kdo so bili doličniki, ki so izkazali blagemu pokojniku poslednjo čast? Ali so učitelji spremili svojega tovariša k večnemu počitku? Kaj še! Pogreb je bil, kakor rečeno, imponantan, toda Volaričeve pozemske ostanke spremil je narod, narod iz delavskih slojev. Inteligenca — ostala je doma. Čast torej Nabrežincem, čast vremenu pevskemu društvu „Nabrežina“, da so rešili o pogrebu Volaričevem narodno čast in prikriki odsotnost onih — katerih ni bilo. Tako n. pr. so delavci v velikem svojem številu prikriki žalostno dejstvo, da je bilo pri pogrebu celih 6, pišem šest gospodov učiteljev! (Glede nekaterih okoličanskih učiteljev moramo že povedati, da bi bili radi storili svojo dolžnost, aki bi bili znali o dnevu in uri pogreba. Op. ured.) A zato, porečete, storili so učitelji kaj v podporo bědne obitelji pokojnega tovariša? Motite se! Nekje na Krasu pri neki učiteljski konferenci je bil sicer nekdo sprožil plemenito misel, da naj bi se kaj nabralo za siromašno Volaričovo obitelj, toda ostalo je pri — „dobrem namenu“, žrtvoval pa n i n i h e niti noviča. Tu so pokazali delavci, da so požrtvovalni, kjer je treba. Nabrežni delavci poklonili so na oltar domoljubja v podporo Volaričeve vdove sveto **37 gld.** To je tako lepo, to je vredno javne pohvale in zato Vas prosim, g. urednik, da izvolite to požrtvovalnost posebno naglasiti v vrli „Edinosti“. Morda se vsled tega zdramijo tudi oni, katerih sveta dolžnost bi bila, da so drugim — v vzgled. Bog pomozi v to!

Ales.

Nekaj „Piccolo“ na uho. Ker se „Il Piccolo“, že toliko beli glavo zaradi „propadanja“ šole sv. Cirila in Metoda in mu zlasti to ne daje miru, da baje pojema število otrok, naj nam pa pojasni, kako so v sredini mesta v ulici Nuova, kjer stanejo najomikanje in najbogatiji del prebivalstva, „manipulirali“, da so iz faktačno v razred upisanih **18** otrok napravili potrebno število in se tako izognili eventualnemu ukazu oblasti, da je italijanko šolo v ulici Nuova zapreti?

Doneski za moško podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu: Obdarovanci knjižicoj „Čuvajmo svoje prastarine“, zabeležil M. A. Lajkupčić, so poklonili in sicer: Ivan Sancin, Obdarjanec, Dr. G. Gregorin, Fran Toroš, Srečko Kovačič, Tih Kraševac, Janko Macák in Dr. Abram vsak po 1 krono, Staroselski fant, Narodni učitelj, M. Primožič in Dr. O. Rybář vsak po 2 kroni; Edv. Slavik in M. Mandić vsak po 40 stot.; skupej torej 16 kron 80 stot. — Nadalje se je nabralo med pevci pevskega društva „Kolo“ v Trstu v krmi g. Toma Lukšiča 6 kron 22 stot, ter sta poklonila gg. Šnebelj Jakob in Čevna Anton vsak po 1 krono in g. Kolb 40 stot. ker se niso udeležili izleta na Sv. Goro.

Zabeljena dopisnica. Italijanska vlada izdala je povodom glasovitega XX. septembra posebne „spominske dopisnice“, katere pa je obdačilo tukajšnje c. kr. poštno ravateljstvo z globo 12 nč., kojo svotico je moral seveda plačati sprejemnik takih „septemberskih“ dopisnic iz „kraljestva“. Umevno je, da so take dopisnice prejemali v prvi vrsti ona uredništva „liberalnih“ tržaških listov, ki skrbijo za stalno zvezo z blaženim kraljestvom onkrat jadranskega morja, torej pred vsemi uzor vsega „liberalstva“ — vrli „Il Piccolo“. Dogodilo se pa je, da je jedno takih „septemberskih“ dopisnic prinesel v „Il

Piccolo“ uredništvo listonosa Josip Mihel in zahteval, kakor je moral, pristojbino 12 nč. Ni naša stvar preiskovati, zakaj in čemu je c. kr. poštno ravateljstvo tako izdatno obdačilo take dopisnice, bržkone je bilo v to popolnoma opravičeno, kajti tudi francoska vladajo obdačila te „spominske“ dopisnice. No, listonosa Josip Mihel izročil je dopisnico jednemu „Piccolovih“ urednikov, ki čuje na ime Albert Gentilli. Le-ta pa se je menda razjezil na naredbo c. kr. pošte in, plačavši pristojbino, žalil je listonošo v njegovih urednih osebi. Mihel je jezičnega urednika ovadil kompetentni oblasti. Gentilli se je moral včeraj pred tukajšnjim sodiščem zagovarjati zaradi žaljenja uredne osebe. Gentilli se je seveda izgovarjal, da ni žalil listonoša niti najmanj in privel je kot pričo svojega soseda v uredništvu in kolego D. Berkugla (po imenu pristnega italijanskega „liberalca“, ka-li) Ta svedok je seveda v vsem potrdil to, kar je reklo njegov tovaris in sourednik. No, sodnik pa je verojel listonoš, ne pa slovenskim trditvam obeh „Piccolovih“ urednikov ter oobsodil obtoženega Gentillija na globo 15 gld. — Dosti zabele za jedno dopisnico!

Iz učiteljskih krogov. Z Gorškega nam pišejo: Dan na dan prihajamo bliže do resničnosti izreka, da Slovenec nima sreče. Ne le to, da nam gre pri vsakem političkem vprašanju piškavo, ampak tudi bleda žena preti nam vedno s svojo nenasiljivostjo: mož za možem legajo v temni grob. Zadnja žrtva bil je učitelj-trpin in ob enem nadarjen muzik Hrabrošlav Volarič. — Škoda za tak talent, da se je udal stann, kojega bogovi črtijo. Tukaj na Gorškem čutimo posebno ves srd bogov, kjer mora učitelj živeti sebe in svojce s sramotno plačo, v posmeh navadnemu kramarju, sodnijskemu in davk. slugi. Da bi se bil pok. Volarič posvetil izključljivo muziki ali vsaj takemu stanu, da ne bi bil moral požirati vsa zla, ki mučijo človeški rod, lahko bi še mnogo let živel in osrečil slovenski narod se svojimi umotvori.

Kdor ga je videl na zadnjo uro, videl je, kako teško mu je bilo zapustiti nepreskrbljene otročice in zakaj? Tu je vprašanje, ki je more rešiti le od bogov obsovražljeni učitelj-trpin. Da bi se bil posvetil kakemu drugemu stanu, bilo bi bolje tudi iz drugih ozirov, ne le iz materialnih. Poglejmo si učitelja! Ves dan ima skrbi s šolo, v slobodnih urah s pripravami in popravljanjem nalog, s pisarjo, spojeno z vodstvom itd.; ali je mogoče, da bi imel kako veselje do bodisi tudi najbolj priljubljenega predmeta? In če ima še orglarstvo ali tajništvo na rami? To dvoje mu sicer koristi pri sedanjih sramotnih, učitelja ponizajočih plačah. Kdo bi mogel trditi, da bi taki odnosaji ugodno delovali na telesno in duševno zdravje? Saj imamo dovoli žalostnih slučajev. Imamo učiteljev, ki so že pri 20. (nekdo pri 19.) letu službe osiveli in se tudi drugače telesno pojavili, in taka reva naj služi še 20—25 let, da pride do cele penzije?

Kako in kdaj naj se torej učitelj izobražuje, ne le za kojo posebno stroko, ampak tudi za svoj stan? Zvečer si mora privoščiti par uric počitka. O četrtekih popoldne orglavec porablja čas za vežbanje in prepisanje kakih not; tajnik ima še posebej dovolj pisarje. Ob nedeljah je orgljanje in opravilo s pevci; ob velikih praznikih se mora udeležiti oficijev — kakor Veliki teden itd. No, kdaj ima časa učitelj za kaj posebnega? O počitnicah?! O ne, takrat še le ga uprežejo prav pošteno — pri vojaških vajah. Ne, ne, ne preostaja mu časa! Slednjič prašal bi še rad, imamo li učitelji kakega zagovornika? Do zadnjih časov bili so postavodajni krogi zoper vsako zboljšanje, v sedanjem času pa so skrpal tako zmes, da je visoka vladu pri najboljši volji ni mogla predložiti Njeg. Vel. v potrjenje. Potemtakem ni čuda, da se je učiteljstva poprijeva neka zbegnost. Zakaj tako nasprotstvo, ko vendar nikdo ne more očitati učiteljstvu, da ni narodno?

Dal Bog, da bi se skoro spremenili ti odnosaji, ki niso v čast ni učiteljskemu stanu samemu, ni onim, ki bi morali skrbiti za stan.

(Opazka uredništva: Moralno odgovornost za vsa ta izvajanja prepuščamo g. dopisniku.)

Slovencem v okraju pri sv. Jakobu. Neizprosno, vztrajno in dosledno delujejo nasprotni sile, da bi uničile rod naš na tem

ozemlji. Nasprotstvo so zanesli tudi v zasebno in gospodarsko življenje. Ne le duševno, hočejo ugonobiti ubogega Slovence, ampak uničiti mu hočejo tudi ekzistencijo s tem, da mu odtezajo košček vsakdanjega kruha. Tako je tudi mestna plinarna v poslednji čas brez vsakega razloga jela odpuščati uboge slovenske delavce. Med odpuščenimi je tudi naš rojak Josip Gombič Z mnogobrojno družino vred ostal je siromak — na ulici. In bliža se kruta zima. Da obvaruje ženo in nedolžne otročice pred najhujšim, odpril je malo branjarjo v ulici San Zenone št. 2, na voglu ulice Campo S. Giacomo. Prosimo torej vse naše rojake iz okrožja pri sv. Jakobu, da ne pozabijo tega svojega soroka, ampak da bi ga po moči podpirali v njegovih kupčici in mu tako pomogli preživeti sebe in svojce.

Občinsko gospodarstvo v Trstu. Občinsko računovodstvo tržaško obdelano je občinski obračun za leto 1894. Iz istega je razvidno, da je bilo lani 2,942.572 gld. $\frac{1}{4}$ nč. Členov ima „Matica“ 2530, ter je napredovala v minoem letu za 170. Dohodkov je imela 13.683 gld., prebitka 642 gld. Družbino premoženje znaša 58.006 gld. 90. nč.

Zbilaznel je v Štorjah pri Sežani dne 29. septembra t. l. znani posestnik in krmar, Andrej Dolgan. Par dni stražilo ga je več mož, a pozneje je bil odpeljan v bolnišnico. Govori se, da so neki tržaški izletniki takoj njegovega hleva, kjer je bilo dokaj yrednosti, napravili umetljivi ogenj, vrteče kolo, Ko je imenovan to zagledal, prestrašil in razerdil se je silno, misle, da gori ter koj pričel kričati in zmedeno govoriti. Nekojo hočejo vedeti, da se mu je mešalo v govorjenju že popred. Nekoliko več previdnosti pri umetljnjem ognju vsekako ne bi škodovalo.

Policjsko. 42letnega težaka Alojzija Benčina iz Trsta so zaprli, ker je na sumu, da je na trgu della Zonta ukradel neki kmetiči jerbas grozdu. — Služabnika pri gledališču „Politeama“ Alojzija F. in Josipa P. so zaprli, ker sta po noči razgrajali po ulicah in baš tako tudi težaka Ivana C. — Zaradi postopanja so zaprli 25letno Marijo M. iz Idrije in 25letnega Karla Želarja iz Kamnika. — Predsinočnem je v gostilni hšt. 33 v ulici Barriera nepoznan človek težko ranil 22letnega težaka Justa Bidorsniča in sicer z nožem, katerega je ukradel v Alicevi pekarni na trgu Barriera. Ranilec je pobegnil bliskoma, ranjenega so odpeljali na zdravniško postajo in od tam v bolnišnico. — Kmet Jernej Drobni z Vrdele je v pretepu pri sv. Ivanu ranil z nožem zidarja Alojzija Vatovca iz Vrdele. Ranjenega so spremili policijski organi na zdravniško postajo, Drobnič pa v zapor. Posledice preobilnega užitja novega vina! — 60letnega Jakoba K. iz Postojne so zaprli, ker je brez imetka in zaslužka tavjal po mestu

Koledar. Danes (8.): Brigita, vdova; Simeon, spozn. — Jutri (9.): Dionizij. — Polna luna. — Solnce izide ob 6. uri 11 min., zatonci ob 5. uri 24 min. — Toplotna včeraj: ob 7. uri zjutraj 16.5 stop., ob 2 pop. 22. stop. C.

Dunaj	46,	9,	76,	42,	84.
Gradec	6,	27,	12,	63,	25.
Temešvar	56,	74,	38,	39,	83.
Inomost	20,	57,	29,	58,	33.

Najnovješč vesti.

Pariz 6. Prince Nikolaj Grški je odložil svoj odhod iz Pariza. V sredo pojde na lov s predsednikom republike.

Nespolj 6. Glasil se, da pride kralj portugalski dne 15. oktobra v Rim.

Carigrad 6. Cerkve so prenapolnjene armenskih ubežnikov. Posamežni prišleci priovedujejo o novih nasilnostih. Razburjenje še vedno traja. Dosedaj so parijarhatu izčili 38 mrljev. Turki zagotovljajo, da število žrtev ne presegata 300. Vrata velike cerkve v Kumpaku so črno preprežena.

Dunajska borsa 7. oktobra		1895	danes	predvčeraj
Državni dolg v papirju	.	100.65	100.65	
v srebro	.	101.05	101.05	
Avstrijska renta v zlatu	.	121.50	121.45	
v kroun	.	101.20	101.30	
Kreditne akcije	.	405.30	404.50	
London 10 Lst.	.	120.30	120.15	
Napoleoni	.	9.54	9.42%	
20 mark	.	11.76	11.76	
100 italij.	.	45.25	45.30%	

Josip Pizzarello

mehanik

izvršuje vsakorče poprave šivalnih strojev in dvokoles. Prodaja nove in rabljene šivalne stroje in dvokoles.

Via Madonna del mare štev. 4, uhol via Fontanone, včrtie hšt. 12.